

Abonamentul:

Prețul foii »Libertate» e următorul: pe 1 an 8 cor.; pe 1/2 an 4 cor. entru ee onomi, numai 5 cor. pe an! Foia Interesantă* ilustrată, și »Tovărășia» să dau gratis, tuturor abonenților »Libertății», pentru prețurile de sus. Pentru România pe an 25 Lei.

LIBERTATEA

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserțiuni:

1 pagină 60 cor., 1/2 pag. 30 c., 1/4 pag. 15 cor etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abon. să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau înapoi.

Glasul Domnitorului.

De mult un cuvint luminat, cald, glas de adevărat părinte al popoarelor sale, nu s'a auzit rostindu-se de pe buzele capului încoronat ce stă în fruntea monarhiei Austro-ungare, ca și cuvintul cu care M. Sa Impăratul și Regele nostru a deschis Mercuri în săptămîna trecută dieta Austriei (Reichsrath-ul)!

Să știe că dieta nouă a Austriei e cea aleasă acum înțiași dată pe temeiul legii despre votul universal. Ca pe adunarea trimișilor poporului, a popoarelor, Maestatea Sa i-a salutat cu cuvinte mai luminoase și mai liberale ca ori-cînd.

Foile mari din Viena conglăsuiesc a recunoaște, că vorbirea, cu care Maestatea Sa a deschis noua dietă a Austriei, e un clasic (desăvirșit) act de stat, un program bine stabilit al Domnitorului pentru ocîrmuitori, pentru buna și fericita conducere a vieții popoarelor din țară.

În începutul vorbirii, Maestatea Sa spune, că noua lege de alegeri, care a șters orice deosebire între cetățean și cetățean în fața urnei, a făcut cu puțință, ca tot cetățeanul să-și ia partea sa de înțirire (prin alesul său) asupra conducerii treburilor țării. Și e acum rîndul noilor aleși, să arate, că lărgimea temeiurilor de drepturi politice, a însemnat și o sporire a puterilor politice a țării însași.

A vorbit apoi Maestatea Sa despre dreptul limbilor, și a vorbit ca un adevărat părinte al popoarelor, a vorbit așa, că chipul lui în acel cîas era par'că învăluit în o strălucire cerească, ca ne-atedată! Iată ce a zis despre dreptul limbilor în țară (Austria):

»Certele cele mai multe izvorăsc din pricina limbilor, în privința căreia, până acum ori-ce încercare de împăcare, a fost zadarnică! Cu toate acestea, nu e iertat să-și piardă cineva nădejdea, că toți cei chemați trebuie să nizuiască, ca puterile naționale să le pună în slujba statului.

»Pricina de căpetenie să va putea deslega numai dacă toți cei interesați vor căuta ca în marginile legilor fundamentale ale statului, să înțeleagă nevoile statului, și împreună să se pună pe temelia înțelegerii adevărate, lucrînd fiecare cu convenit a prevenire. Îndreptățirea politică deopotrivă, făcută acum, ne dă nădejdi bune în această privință.

»Dorința mea cea mai vie este, de a lăsa odată popoarelor de sub sceptrul meu ca o moște-

nirescumpă: bunurile naționale pe deplin asigurate, chezuind astfel tuturor pacea națională.

»Mă adresez tuturor celor, cărora naționalitatea lor și binele statului sunt lucruri prețioase, rugîndu-i să conlucreze cu toată credința întru atingerea acestui scop».

Înșiră apoi planurile de lege sociale, pentru spriginirea industriei, agriculturii, etc. pe cari va trebui să le facă noul Reichsrath, și vorbește despre legăturile dintre cele două jumătăți ale monarhiei (Austria și Ungaria) dorind ca atît din punct de vedere politic, cît și din punct de vedere economic, legăturile dintre aceste două state să se întărească pe temeliile vechi, potrivit-formulelor vechi. »Intre toate împrejurările zice M. Sa, ideea conducătoare va fi, să ținem și să păstrăm neatinsă pentru generațiile viitoare, legătura politică dintre aceste două state, legătură consfințită prin soarta comună de veacuri!»

Spune că armata e spriginul cel mai puternic al păcii universale, prin urmare desvoltarea ei nu trebuie oprită în loc, ci din contră, e de așteptat, ca Reichsrathul să o aducă la înălțimea de lipsă tinînd samă de binele popoarelor.

Și apoi bătrînul Domnitor încheie cu următoarele cuvinte:

»Răsplata pentru ostentelile mele am găsit-o în dragosea și credința încercată a popoarelor mele, precum și în bunăstarea lor ce zi de zi sporește. Și sporirea acestei bunăstări, și cultivarea credincioasă a moștenirii glorioase a părinților, a fost chemarea căreia mi-am jertfit viața întregă...

»Să dea ceriul, ca deasupra muncii noastre să plutească duhul împăciurii, al dragostei pentru patria comună.»

Și acest glas cald pentru toate popoarele Sale, a fost primit de întreagă dieta austriacă cu mare însuflețire. sâmn că din inima tuturor trimișilor popoarelor au izvorit el și tuturor la inimă li-s'a vorbit.

Iar noi nu putem vedea în aceste cuvinte, decît răvărsarea adevăratelor simțăminte ale Domnitorului, simțăminte pîn'acum opăcite mai mult ori mai puțin prin sftenicii ce avea.

Dar' dacă acolo, în Viena. așa știe vorbi capul încoronat, care tot același e și la noi. — apoi oare, Doamne, la noi de ce nu-l auzim grînd așa de dulce, așa de drag tuturor

inimilor popoarelor ce-i încungioară tronul?

De ce? numai pentru-că sftenicii săi cei răi de aici, ministri ungari, acești mașteri părinți ai țării, îl opresc de a vorbi așa, și-l silesc a vorbi tot numai de un popor, deși și aici sunt ațitea popoare, bine cunoscute Maestății Sale și vrednice, ca și cele din Austria, prin credința lor, a li-să adresa cuvinte la fel de calde și binevoitoare, ca și acelora!

Ci, bun e Dzeu, el va face să vie ca mîne și pentru noii zorii zilelor, cînd Domnitorul să vorbească și la noi tot așa, cum azi deja, vorbește în Austria.

Căci trăim ca și sub același acoperiș de casă, răsufflăm aproape același aer, ne luminează același soare, și nu poate întîrzia mult timpul, pînă cînd și la noi să putem răsuffla așa de liber, cum azi popoarele Austriei, libere răsufflă!

Glasul M. Sale e totodată o prorocie a unui viitor nu prea îndepărtat și pentru noi!

Inimile bune răspund.

— Pe altarul culturii rom. —

Un fost elev al gimnaziului din Brad: Andreiu Maniu, acum corporal la compania 12 din Rgmtul 64 din Marosvásárhely, scrie:

»De prezent soldat a Rgmtului 64, denumit cor-repetitor la școala pregătitoare de suboficieri, aducîndu-mi aminte de gimnaziul din Brad, care m'a nutrit cu izvoarele științelor și mi-a arătat căreia grea dar' desfătătoare a luminei și deșteptării, pentru a putea contribui cît de puțin la completarea alor 8 clase gimnaziale, mi-au venit întru ajutor toți frații din școala de suboficieri, dăruind fie-care cu plăcere cîte 20—30 fil., amăsurat stării și astfel ajutat de ei contribuiesc 8 cor. 60 fil. și doresc din adîncul inimii ca cît de curînd să puteți îndeplini mărteful lucru!»

Cu o zi mai curînd s'ar face fapta »mărteful lucru«, dacă fie-care dintre cei peste 3000 elevi ai acestui gimnaziu brav astfel și-ar înțelege chemarea. Luminane-va bunul Dzeu și viitor de aur vom avea!

- Asemenea au jertfit: Vasile Cosma, cantor în Nicula cor. 2— Gavril Cupșa, primar Nicula » 2— Dumitru Pop, curator Nicula » 1— Emanuil Lazar, plugar Székely-Kocsárd » 5— Tinerimea română din Arad prin dl prof. Sever Secula, atranșpus depozitul »Academia boemă« cu 83-95 Fiebinecuvîntată jertfa lor curată și afe răsunset în toate inimile bune!

T. Liviu. Iubite cetitor! Nu uita a trimite și tu ceva din ce ți-a dat Dzeu, ca ajutor pentru înălțarea gimnaziului din Brad!

Arvuna perzării.

Porniri rele între învățători?

»Telegraful Român« de Joi (27 Iunie n.) are în fruntea s'a un articol, care ne dă de știre, că printre învățătorii școalelor noastre, mulți au început a luneca pe drumul »patriotizmului«, de numai frumos nu să mai poartă, ca fii și slujitori ai bisericii ce i-a ocrotit și-i ocrotește încă.

Mai ciudată ne pare însă descoperirea ce aceea foaie face prin numitul articol, că ministrul școalelor, — a asemnat învățătorilor cari și azi au ceva ajutor de stat cîte o sută de coroane ca anticipație (dați înainte) în suma plății mărte, dacă pe aceea o vor cere cu voia bisericii. De n'or cere-o însă, că nu-s datori să-o ceară timp de trei ani, apoi tot le lasă suta asta, bagsama ca o arvună, în atară de lege, arvună a viitoarei cutropiri a școlii careia să trimită!..

Fiind-că în articolul »Telegrafului«, scris de dl ases. cons. N. Ivan, găsesc nu numai învățătorii înșși lămuriri de folos pentru ținuta lor în noua stare de lucruri, ci și poporul însuși susținător încă de școale, — îl dăm aci tradus pe limba poporului:

Școalele noastre.

Din toate părțile ne vin știri neliniștitoare cu privire la școalele noastre și la viitorul lor.

Sunt o seamă de oameni, cari țin, că azi și în viitorul cel mai apropiat, nu mai are nici un rost susținerea școalelor confesionale și că ori-ce șfortare de a mai aduce jertfe nouă ar fi o lucrare deșartă. Ici-colea oameni, cari au făcut toate pregătirile ca să zidească școale nouă în locul celor vechi ne-corăspunzătoare, să împotrivesc să urmeze pe calea pornită spre bine, sub cuvînt, că statul mînepoimîne le fa școala și le lasă datoria pe cap.

Astfel de porniri firește au să fie spre paguba școalelor noastre și nu putem să le înferăm din destul și să le combatem, ca să nu prîndă rădăcini în sufletele cele bune și curate.

Și mai puțin princioase sunt pornirile unor învățători de ai noștri, cari grăbesc să deschidă ușile inspectorilor de școale regești cerîndu-le spriginul și sftatul, pînă ce biserica încă nu a luat măsurile, cari le crede de mai nimerite în starea grea ce ni-s'a creat.

Încă nici ministrul de culte nu a dat îndrumările amănunțite pentru ducerea în îndeplinire a legii, — ci totul ce a făcut e, că a rînduit, ca învățătorii, cei cu ajutor dela stat, să depună jurămîntul în 3 luni, — le-a asemnat cîte o sută de coroane ca anticipație din salariu, dacă vor cere cu învoirea comunei bisericești, întregirea dela stat, iar' de nu — le-o dă de cîinste ca să aibă praznic de bucurie la introducerea legii.

În calea inspectoratelor regești și cu ocolirea confesiunilor, a mai rînduit să se aducă pajurele pentru salele de învățămînt și pentru poarta școlii.

În starea aceasta ne aflăm azi. — deci temerile și îngrijorarea, ce a cuprins pe mulți de ai noștri, și fi ține în ațitare este pretimpurie — dat fiind, că legea, deși intră acum în 1 Iulie în vigoare, a lăsat bisericii lor timp depr

3 ani pentru aranjarea treburilor cu școalele.

Învățătorii deci, fără știrea și voia comunelor bisericești, în acești trei ani, înzădar vor cersîm mila inspectorilor căci prin aceasta ei vor dovedi numai totala lor neorientare, fără ca umilirea lor să aibă cel mai mic folos pipăabil.

Ne-am simțit datori să spunem acestea acum, ca să se știe, că școalele noastre, nu sunt ale nimărui azi, nu sunt așezeminte fără stăpîn, și că ori-ce pas îl vor întreprinde singuraticii, povățuiți rău de cei-ce au interes să se facă printre frați gîlceavă, — este pas făcut pe socoteala proprie, fără știrea și întărirea bisericii.

Avem cu mult mai mare dragoste față de învățătorii noștri, decît să-i lăsăm să se dea a fi luați în bațjocură, și de aceea grăbim pe calea aceasta a le aduce la cunoștință, că vor face bine să aștepte îndrumările de lipsă dela cei chemați ai lor!

Starea este însă cît să poate de grea, cu mult mai grea: ca la 1893, cînd s'au regulat salariile învățătoresci cu 600 cor. Și greutatea nu vine din sărăcie, ci din nepriceperea poporului, care nu este în curat cu dreptul ce îl perde, dacă nu asigură el cel puțin salariul de 1000 coroane.

Până aci statul a dat ajutor mare și mic, și poporul a ales el pe învățătorul.

De aci neînțelegerea cea mare în capetele oameșilor. Ei cred, că așa va fi și în viitor, — și de aici amăgirea, de aici pierzarea. După legea cea nouă însă vom avea 3 feluri de învățători:

- 1. Învățători, cari primesc întreagă plata lor de 2000 cor., dela popor și biserică, deci aleși de popor și întăriți de conșistor.
- 2. Învățători, cari primesc dela popor 1000 coroane, și dela stat celelalte 200—1000 cor., pe cari îi va alege poporul (biserica), iar' alegerea o va întări ministrul.
- 3. Învățători cu mai mult de 1000 cor., plătiți dela stat, pe cari îi numește de-a dreptul ministrul, și îi și mută după plac unde vrea.

E de lipsă ca poporul nostru să-și însămneze bine aceste lămuriri și aceste deosebiri între învățător și învățator pe viitor.

Pentru a preîntîmpina ori-ce neînțelegere cînd e vorba de plata de 2000 cor. lămuriește lucrul așa: 1000 de cor. e plata dascălească cea mai mică, 200 cor. fac banii de curtar, de grădină etc., iar' din 5 în 5 ani încă cîte 200 cor. adaus (cuincuenal), așa că peste ani plata mai crește dela 1000 cu cît să începe, încît poate ajunge la 2000 cor. cînd învățătorul e bătrîn. Și guvernul cere, ca acea parochie care vrea să fie deplin doamnă peste școala ei, să declare (să hotărască) de acum, că da, ea va da învățătorului său și cele 2000 cor. întregi atunci cînd prin slujba lui îndelungată ar fi ajuns la atîta plată. Atunci ea-l alege, ea-l întărește, ca și azi, fără amestecul guvernului. Unde parochia nu să leagă, acolo vin condițiile din punctul 2 ori 3 arătat mai sus. Unde parochia zice: eu 1000 de cor. pot da, dar' mai mult nu, acolo oamenii vor alege ei pe învățător, dar ministrul îl întărește, iar' de nu-l plătește ea-l întărește. Acî ai drept numai de jumătate. Și unde nu poate da nici o 1000 cor., apoi acolo nu mai e stăpînă de loc asu-

numește și le trimite oamenii dascăl pe cine el vrea. De pildă satul dă 800 cor. și școala ca azi rămănească, acolo guvernul își poate trimite dascăl care nu știe românește, și așa își alungă și limba din școala, prin învățătorul trimis! N'o va face dintr'una dar' ca mîne de sigur.

De aceea unde oamenii vreau să mai fie domni pe școală, să facă totul să asigure întreagă plata cerută de lege.

Cine să poate socoti deslegat de a postii?

— Hotărîrea Sfinților-Lor Arhiepiscopii bisericii române autocefale din Țară —

Postul nu este numai așezămînt sftînt al canoanelor, ci e și o mare înțelepciune a vieții, căci prin el să aduce, la cei în puterea vieții, juni, bărbați, june și femei în floare, o prea înțeleaptă înfrinare a zburdărilor firii, o cuvioasă îmblînzire a năslîniciei vieții, și prin el dăm un semn de supunere și trupească și sufletească Domnului; zilele de post sunt mai potrivite a ne face să ne aplecăm și cu gîndul spre Domnul, închinîndu-ne Lui, mărîndu-l și cerîndu-i ajutorul. — Dar', ca în tot binele, este și în așezămîntul sftîntului post răul său, dacă cu el să face silă și acolo unde el mai curînd nu este de folos!

Acolo unde traiul bietului popor și așa este atîta de simplu, de sărăcăcios, încît zilele cele de »dulce« ale lui sunt un trist post, acolo rînduilele postului trebuiesc îmblînzite, ca nu cumva asprimea lor să facă și rău bunilor credincioși.

Poporul român e foarte bun credincios. Și în deosebi poporul din Țara-Românească, împilat greu de vitregia vremilor, s'a alipit aproape cu desnădăjduire de mîngăerile sftîntei bisericii, și uneori, crezînd că bine e așa, și-a pus el sieși aspiriri și mai mari ca cele învățate de sftînta biserică. Așa și cu sf. post, s'a făcut aproape abuz, mai mult decît e bine, că și-au mai pus și oamenii ei de ei posturi, înfrînîndu-și truditul trup pînă unde nu mai e spre folosul lui, pînă la slăbire, la înfringere.

De aceea, dar' și altfel, aflăm de foarte înțeleaptă pășirea la mijloc ai celor 15 sfinți părinți: Metropoliti, Episcopi și Arhiepiscopii ai Țării-Românești, pentru a aduce ținerea posturilor în alvia lor adevărată, nu răvărsată a potop.

Nainte cu vre-o 5—6 ani anume, sfinții părinți conducători ai bisericii din Țară, adunatori în sinod arhieresc, au hotărît a da întregului popor și pentru toate posturile de peste an, deslegare de pește. Că poporul postînd, nu mîncea nici peștele decît la zile deslegate. Sfinții arhieriei ai Țării, cunoscînd hrana și așa prea slabă

a țărânului român, și văzînd că peștele par' că li-l îmbie Dumnezeu însuși ca ajutor amărîteii lor vieți, că-s pline rîurile țării de pești ce să strecoară prin ele în sus pîlcuri bogate din Dunăre, — au dat această deslegare cu scop de îmbunătățire a traiului poporului. Și acum în Țară nu să mai postește de pește. Și lucru de folos e acesta, cu atît mai virtos că e o hrană ce o au foarte ieftină, ca mana lui Dzeu, aci naintea lor.

Acum sfinții Arhieri au făcut un nou pas pentru a regula cu înțelepciune ținerea posturilor. În sinodul intrunit acum în luna Maiu (călindariu vechiu), ei s'au sfătuit și au dat o nouă scrisoare pastorală către poporul credincios, prin care să arată tot așa de înțelepți, ca și prin deslegarea de pește dată mai nainte. Prin noua lor scrisoare, arată **cinu e dator să postească**, ci e dator numai ca bun creștin, a cere deslegarea dela duhovnicul său, care i-o va da. Iată însemnata scrisoare pastorală:

Enciclica asupra Posturilor.
Sfîntul Sinod al Sîntel Biseriei autocefale Ortodoxe Române.

Preacucerincilor proști și tuturor creștinilor ortodoci din pîntul de Dumnezeu Regat al României; har, pace și mîntuire dela Domnul Nostru Isus Christos și dela Smerenia Noastră Arhiepiscop bîncuvințare.

Cunoscută este turor bunilor creștinii puterea postului, căci de ar fi ascultat strămoșii noștri porunca Dumnezească, de a nu să atinge de pomul cunoștinței binelui și al răului, n'am fi suferit urările păcatului strămoșesc, cu toate nevoile și boalele cele purtătoare de moarte.

Bunul Dumnezeu în nemărginita Lui bunătate și-a revărsat mila asupra noastră și ne-a trimis pe unul născut fiul său, pre Domnul nostru Isus Christos, care să ne scape din ghiarele morții și să ne curățească de tot păcatul. Ca om, s'a supus tuturor nevoințelor, postînd și rugîndu-se necontenit. Milostivul Dumnezeu nu avea nevoie de a posti, dar' ca să dea pildă de răbdare și ascultare, a postit patru-zeci de zile, ca și noi să ținem sfîntul și marele post, pentru ca să ne curățim simțirile și să vedem pre Christos, strălucind cu neapropiată lumină a Invierii. Sfinții și Dumnezeștii Apostoli, cari au luminat toată lumea cu lumina Credinței, ne-au învățat să postim Mercurea și Vinerea pentru amintirea patimilor Domnului. Iar' sfinții părinți întru cinstea acestor dascăli ai lumii au așezat postul sfinților apostoli, ca lepădînd poftele truștești, să ne luminăm mintea cu lumina dreptei credințe. De asemenea, pentru cinstea ce se cuvine Prea Sîntei Născătoare de Dumnezeu, s'au așezat postul sîntei fecioare Maria, care să încheie cu sărbătoarea adormirii ei. Și fiindcă nimeni din proroci n'a fost mai mare ca Sf. Ioan, serbăm cu post tăierea capului său. Să mai postește postul Nașterii Mîntuitorului și ajutorul Bozului Domnului, precum și ziua crucii. Ori-ce alte posturi sunt nepotrivite și neprimite de Biserică.

Acestea sunt posturile rînduite de Biserică fiilor săi, pentru ca să-i deprîndă la lucrări duhovnicești, pentru ușurarea și iertarea păcatelor, pentru mîntuirea și ajutorul lor și pentru ca cu mai mult spor să meargă pe calea vieții morale. Postul este o virtute, o întrecere, potrivit învățăturii mîntuitorului: „De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decît a Vameșilor și a Fariseilor, nu veți intra întru împărăția lui Dumnezeu.“ De aceea la trebuință și sub povățuie părintelui Duhovnicesc, unii creștini mai

țin și alte posturi. Ba la vreme de mare cumpănă, Biserica poate orîndui post, chiar pentru comunități.

Dar' sînta noastră Biserică, ca o maică duiosă, care totdeauna a avut milă de fiii săi și nu i-a lăsat să se rătăcească, iertîndu-le unele abateri, și Sf. Sinod, îngrijindu-se de mîntuirea sufletelor creștinilor încredințați păstoriei sale și dorînd a-și păstra pe fiii săi în stare de bună sănătate. P. S. Chiriarihi precumpănînd împrejurările vieții sociale de viața poporului românesc, pot da deslegare pentru cei bolnavi și slabi, pentru lăhuzi și copii, pentru bătrîni și neputincioși, pentru școale și cantine, internate și ospicii, pentru armată și fărînimea rurală, pentru cei ce vin regulat la serviciul divin, sau zidesc și contribuiesc la zidiri și întrețineri de biserici, școale, instituții și ospicii de binefaceri, precum și pe cei ce ajută pe fete la măriș, pe tineri la învățătură, arte și meserii și pe tot cel-ce face milă și judecată dreptă cu văduva și cu orfanul, cu săracul și mizerul.

În timpurile grele prin care trecem, fiecare să nevoiește a-și agonisi hrana de toate zilele muncînd necontenit, căci munca dă viață, iar trîndăvia și lenea sunt pricinuitoare de boale și aducătoare de moarte. **Ca să poată cineva muncă cu folos, trebuie să-și întărească corpul prin o mîncare îndestulătoare.**

Lupta pentru trai trebuie să fie îmbilnțită prin iubirea de aproapele și dorința de a face bine. Mîntuitorul ne spune: „Lucrați nu pentru mîncarea cea peritoare, ci pentru mîncarea aceea, care rămîne, spre viața večnică, care Fiul omului va da vouă.“ (Ion VI. 27.)

Așa dar' grija noastră să fie mai mult pentru suflet, ca să fie vrednic a să hrăni totdeauna cu pâinea vieții. Ori de mîncăți, ori de beți, sau altceva de faceți toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți! Nimeni să nu vă înșele pe voi cu cuvinte de șarte, că pentru aceasta vine mînia lui Dumnezeu. Fiți următorii lui Dumnezeu ca niște fii iubiți și umblați întru dragoste, precum și Hristos ne-a iubit pe noi și s'a dus pe sine jertfă cu bună mireasmă. Ca fii ai luminei să umblați, că roada Duhului este întru toată bunătatea și dreptatea și adevărul. Și vă umpleți de duhul, vorbind între voi în psalmi și în laude și cîntări duhovnicești, laudînd și cîntînd întru inimile voastre Domnului.

Pace, fraților, și dragoste cu credință dela Dumnezeu Tatăl și Domnul Isus Hristos.

Darul Domnului Nostru Isus Hristos și Dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfîntului Duh să fie cu voi cu toți. Amin.

Dată în ședința Sf. Sinod dela 16 Mai anul mîntuirii 1907, în București.

† Iosif Mitropolit-Primat, † Partemie Metropolit al Moldovei și Suceavei, † Athanasie al Rîmnicului, † Dionisie al Buzăului, † Conon, episcop al Hușilor, † Gerasim, Episcop al Argeșului, † Pimen al Dunării de Jos, † Arhiepiscopul Valerian Râmniceneanul, † Arhiepiscopul Calistrat Bărlădeanul, † Arhiepiscopul Meletie Gălățeanul, † Nifon Ploșteșteanul, † Calist I. Botoșăneanul, † Sofronie Craioveanul, † Melchisedek Piteșteanul, † Ghenaadie Băcaonul.

Din această scrisoare să vede, aceea ce cu toții simțăm și o și spunem, că nu e lucru cuminte aceea-ce la poporul nostru să face: a sili pe copii să postească, cînd ei au lipsă de cea mai bună hrană pentru-ca trupșorul lor fraged să se desvoalte voinic și cu putere de viață, nici să silești pe bolnavi a posti, căci trupul lor supt

de slăbiciunea boalei încă are lipsă de hrană dulce, ca ou, lapte, zamă de carne și carne, pentru a suplini ce boala a stîns în el; și nici a sili pe femeea lehuză ori lăptătoare să postească, căci trupul ei are lipsă îndoită de hrană, pentru a putea trăi și el și a da hrană și copilului sugător, — etc.

Iar' aceea ce în România sfatul celor 15 arhieri au aflat de înțelept pentru viața poporului, negreșit că tot așa e și la noi. Creștinul bun ceară deslegare dela duhovnic pentru copiii săi, pentru bolnavii săi, pentru femeea sa lăptătoare, pentru bătrîni săi, și atunci cu suflet împăcat deee-le hrana dulce, de lipsă slăbiciunii lor. Dar' spre binele lor însuși și spre plăcerea Domnului, postească cei în puterea vieții, înfrîndu-și prin aceasta zburdănițiile frii și dînd închinare și cu trupul și cu sufletul Domnului.

UNELE—ALTELE

Vitejii atacători a lui Vajda, au băgat'o pe mîneacă.

Comisia de imunitate (îngrijitoare de scutul deputaților) a dietei a chemat în 25 Iunie naintea sa pe vitejii cari au scos pe Dr. Vajda afară din dietă: 7 inși, numiți de Dr. Maniu apărătorul dlui Vajda. Și să vezi minune: le-a căzut curagiul în călcie la toți: Unul ca altul s'au lăpădat a fi pus mîna pe Vajda ori a-l fi scos afară, ci, zic nemeșii, noi numai am grijit ca să nu-i facă nime nici un rău, l'am păzit!... Bravo vouă! Ba că așa-i frumos! Numai unul, Hentaller, a spus că el e drept că avea de gînd să pună mîna pe Vajda, dar' n'a ajuns la el, și așa nu i-a făcut nici el nimic!

Așa fiind, comisia a zis, că dară lui Vajda nici nu i-s'a întîmplat nici o vătămăre a imunității! Și voi trece peste tot lucru cît de nedrept...

Cit sunt de drăguți acești domni. Te pun în uimire, că ce gingași, fini, ba chiar ocerotitori sunt ei față de deputații români altfel urîți lor, ca Vajda.

Ziarul „Az Ujság“ vorbind despre răspunsurile date la protocol naintea comisiei cercetătoare, scrie:

„Cînd l'au scos pe Vajda, toți s'au grăbit să se fălească și eu, și eu! Acum, cînd s'a pornit cercetarea, iasă la iveală că nimeni nu l'a scos din dietă! Dimpotrivă toți purtau grijă ca nu cumva să-l atingă alții! Și fiindcă nimeni nu l'a scos, capătul cercetării va fi, că nici n'a fost dat afară. Se va arăta dară, că dl Vajda a eșit din dietă, și toată compania l'a îndemnat să rămînă și a grijit să nu-și deie dl Vajda însuși palme!... Aceasta e adevărata vitejie! S'a săvîrșit ceva în fața unei diete întregi și lucru acesta nu s'a întîmplat, fiindcă eroii trebuie să răspundă pentru faptele lor.

Cel mai nou nume al deputaților maghiari!...

Deputat dietal pe ungurește să zice „országos képviselő“... te miri în ce fel adevărat „purtător al chipului cercului său“, ca și cum ar zice că ei simt oglinda cercului ce i-a ales.

„Népszava“ ziarul socialștilor bătîndu-și joc de stările din dieta ungară, zice că aceștia nu-s mai mult „kép-viselő“ ci „kép-piselő“.

I an și

Redactorul răspunzător al foii slovacă „Slovensky Tyzdenik“ ce iese în Pesta, a fost osîdit pentru foaia sa, la 1 an arest de

stat și 1000 cor. în bani. Acum a întărit și Curia pedeapsa și Slovaci poate pleca la Vaș să se uite un an de zile de pe ferestrele temniței celei frumoase, cum trec corăbiile pe Dunăre, și să perd, în tocmă ca credințele noastre în dreptatea omenească...

Din Dietă.

În dietă harța între Croații și Maghiari să ține încă lanț, tot cu îndirjirea cunoscută.

Guvernul lui Cossuth nemai știind ce să facă, ca răzburare a pus la cale căderea banului Croației (Banul e locuitorul, guvernatorul, în numele Maestății Sale și a guvernului). Că, zic ei, deputații croați de aceea sunt așa cutezători în dietă, că pe la spate îi sprijinește guvernul țării lor și Banul n'are putere și vază a pune capăt acestei stări supărătoare pentru Pesta.

Banul Pejacevici și-a dat demisia (și-a părăsit dară slujba) și poate s'or retrage și miniștrii croați, și e vorbă să se facă alegeri nouă pentru dietă. Dar' acele alegeri pot fi abia peste vre-o 2 luni și până atunci, în temeiul legilor, deputații de azi, rămân cu drept de deputați în dieta din Pesta! Așa că îndirjiții deputați croați de azi, îi pot ținea încă luni de zile pe domni să asude în Pesta ascultînd la vorbiri croate.

Și așa și au de gînd. Desbaterea cea peste tot (generală) a legii despre slujba la trenuri, s'a încheiat și zilele astea s'a încep desbaterile pe paragrafi. La fiecare paragraf ei vor vorbi cît mai mulți, și cum paragrafii sunt mulți, pot întinde vorbele asupra lor până colo la toamnă.

Ci-că guvernul umblă cu gîndul să intrerupă desbaterile dînd dietei vacanță, da de poate face ceva pace în vremea vacanței.

Dela alegerile cele nouă în Croația guvernul poate să se aștepte la și mai rău pentru el, că vor să iasă în alegeri Croații încă și mai neînduplecați ca cei de acum în dietă!

Deputații noștri naționaliști iau acum mai rar cuvînt, ici-colea cite ceva, cînd să face mare strîmbătate cutărui Croat, și atunci firește apără pe cel nedreptățit, spre marea ciudă a guvernului.

O învățătură ca o sută ne dau cele ce să pretrec acum în dietă: că un grup și numai de 40 de deputați, cîți sunt azi Croații, bine încheiat și bine condus, cum al lor e condus, — poate forma o putere mare în dietă!, poate anumite dați oprî chiar în loc carul dietei, cînd vede că aceea vrea să aducă iar' o lege ce o să calce sub roatele ei drepturile popoarelor!

Iată de ce de lipsă e, ca popoarele nemaghiare în viitor și mai mare silință să-și dea a trimite în dietă cel puțin 50—60 de deputați, nu abia 24 ca azi!

Din străinătate.

Rusia.

Sărmana dietă a Rusiei s'a născut în ceas rău. Țarul și satrapii de pe lîngă el, au zis că dau drept poporului de alegere și dietă, dar' și-au gîndit: „de-o lucră cum noi vom vrea, de unde nu, o facem noi iar' nefăcută!“ Așa s'a și întîmplat. Poporul ajuns la drept a ales oameni ce să-i croiască soarte liberă. Asta nu plăcu Țarului și curtenilor și risipi dieta dintîi după muncă de cite va luni. Veni a doua, tot așa de prielnică poporului. Și săptămîna trecută o risipiri și pe asta iar' 50 de deputați din cei mai hotărîți

(revoluționari) fi prinseră și-i azviriliră în temniți, unde zac și azi! Iar' acum după împrăștierea Dumei, începe a mirosi a praf de pușcă și de bombe în Rusia! Iată știrile mai nouă:

— Ferberea miliției ține într'una. În Odessa s'a răscolat un batailon întreg de geniu. Un regiment de cozaci, care a fost chemat, numai cu greu a putut face liniște și ordine. Au rănit multe cătane și pe mai mulți i-au închis.

— Tribunalul militar din Kiev a judecat pe 5 soldați la moarte pentru-că au ațîțat pe ortacii lor să se răzvrătească!

— În spitalul orașenesc din Odessa s'a făcut perchisiție și au arestat pe mai mulți doftori.

— Foilor încă le merge prost. Nu e cu puțință nici o discuție publică. Stările 's't tot cele dinainte de asta cu 5 luni. Duzine întregi de foi să confişcă (prind și nimicesc) zilnic, ori le fac cu neputință eșirea fiindcă le pedepesc cu sume de bani așa de mari, pe cari nu le pot plăti. Numai foile „adevărăților ruși“ apar regulat, și foile acestea zilnic aduc știri că în Rusia iară s'a sosit vremea domniei biciului.

— Revoluționarii din Petersburg au făcut o listă întregă de oameni cari sunt judecați de ei la moarte.

Conducătorii revoluționarilor au izbutit a să ascunde dinaintea prigonirilor poliției.

Ferbere în Portugalia.

Stările din Portugalia încă să pare că nu au de gînd să se îmbunătățească. Știri sosite abia acum povestesc despre luptele sîngeroase cari au avut loc la Oporto și Lisabona orașele de frunte al Portugaliei, în 19 și 20 l. c.

Poporul întreg e pornit contra ministrului Franco care domnește și poruncește fără dietă. Zilele trecute a fost la Oporto pentru că acolo s'a și cîștigate oameni pe partea s'a prin vorbiri. Dar' nu a izbutit. Cînd a început să vorbească mulțimea striga, injura și era o larmă doamne, de nici glasul nu i-s'a auzit. Poliția și miliția a atacat mulțimea cu arma. Mulți au murit, mulți grav răniți și incuiați.

Tot așa a pătît'o și la Lisabona, unde pe urma lui s'a dat cite o adevărată luptă întră popor și miliție. Cavaleria a dat năvală asupra multimii, iar' pedestreimea salve de foc. În scurtă vreme piața dinaintea gării a fost plină cu morți și răniți.

Francia.

Cultivătorii de vii din părțile de miază zi ale Franciei au început o mișcare contra vînzării de vinuri false și alte lucruri prin cari ei sunt scurtați în venitele lor.

În zilele din urmă însă mișcarea asta a luat înălțămîntea unei adevărate revolte. Și tremură toți de ea, până chiar și guvernul. Nemulțumirile cresc din zi în zi. Așa, la Perpignan o mare ceată de cultivători de vii a dat foc palatului prefecturii (solgăbăraului) din 4 părți de odată. Focul a fost stîns.

— La Narbone mulțimea a atacat pe Guilaumme, comisarul poliției din Paris, și pentru asta soldații au tras foc în mulțime. Au rămas 3 morți și 3 greu răniți.

— Două companii din regimentul 17 s'au unit cu cultivătorii de vii și au silit încă pe 4 companii să le urmeze. Magazinul de prav a fost luat cu puterea și munițiunea aflătoare acolo a fost împărțită între cultivătorii de vii și soldați. A fost omorît apoi președintele delegației din Beziers. Intre regimentul 81 trimis ca să prîndă pe soldații regimentului 17 și între aceștia a fost o ciocnire sîngeroasă. A trebuit să se retragă regimentul 81.

— La Niemes a sosit o trupă de o sută de pioniri, cari au adus cu ei uneltele trebuincioase la pu-

nerea telegrafului fără sîrmă, în cazul cînd nemulțumii ar rupe drotul dela telegraf.

— Conducătorul cultivătorilor de vii, Albert Marcel, s'a dus în audiență la ministrul Clemenceau, care i-a dat o pecete în care să spună că poliția nu are drept să se atîngă de el și i-a făgăduit că miliția va fi retrasă și toți cei incuiați, vor fi lăsați pe picior slobod, dacă să va potoli răscoala.

— Ministrul președinte Clemenceau, a declarat că feciorii din regimentul 17, cari au luptat alături de cultivătorii de vii vor fi duși în o garnizoană din Africa.

— Mai nou, cu datul de 25 l. c., să telegrafează din Paris că 6 vapoare aflătoare în Toulon, au căpătat porunca să plece la drum. Să vorbească vapoarele „Du Chayla“ și „Defaix“ să vor duce la Madeira, unde tocmă acum a sosit corabia panțerată „Victor Hugo“ ai căru marineri s'au răscolat, și au tăgăduit supunerea!

— Soldații răzvrățiți ai regimentului 17, au fost transportați în Africa.

Din America.

Foaia „Românul“ ce să tipărește în Cleveland (America), aduce mai multe știri interesante, într'un fel sau altul, pe care le dăm și noi cetitorilor noștri. Iată unele din acelea:

Ungurul pe telegraf!...

Ungurul cu numele Ioan Lazar, venit de mai mulți ani la America, ducea un dor nespus după cei rămași acasă, mai ales cînd vedea pe cei cari își aveau familia aici. Din cauza asta i-s'a bolnăvit. Nervii și a căzut greu bolnav sermanul; a fost dus la spital.

Într'o bună zi a scăpat din ochii grijitorilor, a fugit afară la stadă și cînd au ieșit să-l caute, l'a găsit pe vîrfurile unei rude de telegraf (unde avea gînd să scape de următori și apoi să-și peară urma ori că așteaptă să fie dus pe telegraf oblu acasă la Marișka lui...) Cu mare greu l'au adus jos, și l'au dus la un alt spital, la spitalul orașenesc.

E mai bine a dormi pe mormîntul maicii sale.

„Eu nu pot să dorm în pat, ci îmi e mai bine să dorm pe mormîntul maicii mele!“ Așa răspunde Cristofor Hondkison, copil de 11 ani cînd a fost aflat noaptea în cimitir, dormind pe mormîntul maicii sale. El fu adus la poliție și întrebă de ce doarme în cimitir!

Sirmanul copil avea tată, dar' precum să vede, acela nu să prea gîndea la copilul său! Nici aceea nu știa, că unde-i copilul.

Ana Hondkinson mama copilului, a murit în 11 April anul acesta și de atunci copilul mergea noaptea în cimitir și durmea cu capul pe mormîntul maicii sale. Păzitorul a văzut în mai multe rînduri pe băiat, care venea seara în cimitir, dar' nici prin gînd nu-i trecea că să doamnă un băiat pe mormîntul rece.

Într'o seară cu lună a ieșit să inspecteze cimitirul, cînd află pe băiat dormind ca un inger, cu capul răzimat de crucea dela căpătîiul maicii sale.

Păzitorul a chemat un polițai, care a dus pe micul Cristofor la poliție. Aici întrebă, a dat răspunsul, ce arată iubirea sermanului copil, cătră mama sa moartă. De alta parte nebagărea de samă a tatălui.

Un om care a ucis 26 de oameni, a fost prins în America și aruncat în pușcărie. El chiamă Hrry Orchard. În temniță el a făcut destăinuiri, cari au pus întreaga Americă în ferbere. El a spus adevărat despre sine că în aceste 26 de omoruri, el a fost numai ducătorul în îndeplinire a omorurilor puse la cale de capii tovarășiei băieșilor

Cine vrea împrumut de bani?

Cu împrumut pe anuități își poate regula ușor datoriile cele cu camete mari.
Mijlocim împrumuturi cu camete ușoare

PE PROPRIETĂȚI,

pe lângă următoarele condiții:

pe 65 ani, cu 2.40%
pe 50 ani, cu 2.50%
pe 40 ani, cu 2.70%

pe 30 ani, cu 3.05%
pe 25 ani, cu 3.30%
pe 20 ani, cu 3.33%

în care rate mici de jumătăți de ani și cu procente ușor de plătit, sunt cuprinse și interesele și și ștergerea capitalului.

Astfel de împrumuturi am votat dela 300 cor. în sus, până la ori-ce sumă.

Împrumuturi pe anuități dat în scrisuri fonciare, dăm pe case de locuit, intravilane, pe edificări, și în locul al doilea.

CREDIT PERSONAL

ofițerilor, funcționarilor, preoților, negustorilor, învățătorilor, dăm eventual și fără giranți.

Pentru oficianți mijlocesc împrumuturi pe replătire dela 5—25 ani, ieftin și repede.

Institutul pentru mijlocire de credit:

BOTH DEZSŐ

„BUDAPESTI HITELFORGALMI INTÉZETE“

BUDAPESTA, VII. Rottenbiller u. 1.

1-10 (123)

Pentru răspuns, alăturati marcă de 10 fil.

Tablouri în oleu,

pregătesc după model viu ori și după fotografie, în mărime naturală, dela

50 coroane în sus, — plătibile și în rate de câte

10 coroane.

Schițe artistice, sculptări cu ardere în lemn, peisaje, chipuri sfinte, apoi chipuri istorice din istoria națională a fiecărui popor, — chipurile figurilor marcante din istoria Ungariei, — precum și tablouri de artă zugrăvite de mine, să pot comanda la mine în copie.

Daroczy Sándor
în BUDAPESTA
VIII. Szűz utca 3.

3-10 (112).

Cele mai bune coase pe lume sunt coasele »Bur« și »Japoneză«. Aceste coase sunt pregătite din oțel Svedian și se trimit numai cu garanță. Fiecare bucată care nu convine să schimbe gratuit.

Prețul boaselor:
75 cm. 80 cm.
1 frt. 10 cr. 1 frt. 15 cr.

85 cm. 90 cm. 95 cm.
1 frt. 20 cr. 1 frt. 30 cr. 1 frt. 35 cr.

Adresa exactă:
Grauer Mihály
Kőbánya 13.

Tot de acolo se pot procura cele mai bune briciuri, prețul 1 frt. 20, 1 frt. 50 și 2 frt. 50 cr. 12-20 (73)

576 număr.
1907. végrható.

Arverési hirdmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 1905. évi Sp. II. 370.^a számú végzése következtében Dr. Vlad Aurél ügyvéd által képviselt Ardeleana javára Popa János és Lazaré és tsa. ellen 56 K. s jár erejéig 1906 évi február hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 602 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, sertések és juhok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósnak 1907. évi V. 370.^a számú végzése folytán 56 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi november hó 3 napjától járó 8% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 47 kor. 23 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Nyirmező községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására 1907. évi július hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hi-

vatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Algyógy 1907. évi június hó 22 napján.

Ruszuly Imre
kir. bír. végrehajtó.

537,907 szám.
1907. végrható.

Arverési hirdmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 1903. évi Sp. I. 608.^a számú végzése következtében Dr. Moldován Szilvius ügyvéd által képviselt Ardeleana javára Bogdán József I. Mihály és tsa. ellen 127 K. s jár. erejéig 1904. évi január hó 13-án foganatosított biztosítási végrehajtás után le- és felülfoglalt és 758 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: juh, szeker, sertés nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósnak 1907. évi V. 358.^a számú végzése folytán 127 kor. tőkekövetelés, ennek 1902. évi július hó 25 napjától járó 8% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 76 kor. 50 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Mada községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására 1907. évi július hó 11-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy 1907. évi június hó 22 napján.

Ruszuly Imre
kir. bír. végrehajtó.

575 szám.
1907. végrható.

Arverési hirdmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 1901. évi Sp. I. 217.^a számú végzése következtében Dr. Vlad Aurél ügyvéd által képviselt Ardeleana Csucsán Petru és tsa. ellen 94 K. s jár. erejéig 1907. évi Május hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 620 koronára becsült következő ingóságok, u. m. szarvasmarha, ló, sertések stb. nyilvános árverésen eladtnak. Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósnak 1907. évi V. 371.^a számú végzése folytán 94 kor. tőkekövetelés ennek 1896 évi december hó 13 napjától járó 8% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 75 kor. 94 fill. bíróság már megállapított költségek erejéig Pojana községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására 1907. évi július hó 8-ik napján délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy 1907. évi június hó 22-ik napján.

Ruszuly Imre
kir. bír. végrehajtó.

CAROL F. JICKELI, Sibiu.

(La coasa de aur).

Coase: Lungimea: 70 75 80 85 90 cm.
1 bucată K 1'60 1'60 1'60 2'—2'—

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb orice coasă provăzută cu semnul C. F. J., care nu ar corespunde chiar și atunci, cind a fost bătută și întrebuițată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. In decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vindute.

La cumpărare de 10 bucăți
să dă o bucată pe deasupra!

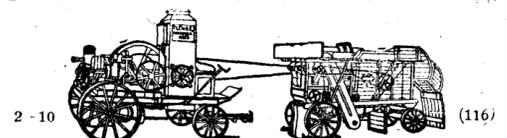
La cerere, capătă dela mine gratis ori cine, chiar și dacă nu cumpără coase, foaia „Potrivitorul economic“ ce edau.

4-20 (103)

Numai motoarele și Plewa

originale servesc cea mai ieftină și mai vrednică de încredere putere motrice pentru mori și scopuri economice.

Trăinicia lor e socotită pe durata unei vieți de om. Consumare: oleiu brut, benzin ori gaz sugativ, de 2—3 fileri pe oară de puterea de cal.

Catalog și preliminar de spese, gratis.

Condiții de plată favorabile.

Adresa: **Dénes B., specialist de motoare**
Budapesta V. ker. Lipot k. 15.

— Rog insemnați acurat adresa și o păstrați. —